

Beleidsplan Museumstoomtram Hoorn-Medemblik 2016-2020

De Reisbestemming

Hoorn, 24 februari 2016

Missie

De Museumstoomtram Hoorn-Medemblik is het geregistreerde museum, dat de geschiedenis van de stoomtram in Nederland bewaart op basis van een collectie met bijbehorende kennis, die daartoe op museale wijze wordt verzameld, beheerd, behouden en gepresenteerd. Deze collectie en kennis worden primair ingezet om een authentieke Hollandse historische reisbeleving aan te bieden aan een breed publiek op een educatief verantwoorde wijze. De werkzaamheden worden zoveel mogelijk door vrijwilligers verricht.

Visie

Op 31 mei 2012 werd het beleidsplan *Tijdreis naar de Toekomst* 2012-2016 gepresenteerd. Na een periode met een onzekere toekomst, werd hierin de basis gelegd voor de verdere ontwikkeling van de Museumstoomtram.

Centraal in het plan stond de visie om het attractieve levende museum met zijn bijzondere culturele en toeristische functie verder te ontwikkelen. Collectie, presentatie en organisatie waren daarin de hoofdonderwerpen, waarvoor een beleidsstrategie werd uitgewerkt.

Inmiddels zijn we vier jaar verder....

Heeft een reiziger die de tram verlaat, een complete historische reisbeleving ondergaan? Hebben wij hem of haar kunnen laten zien hoe anders het vervoer vroeger ging; hoe de stoomtram functioneerde; wat voor locs en rijtuigen dat deden; hoe het er op stations aan toe ging en welke mensen daarbij betrokken waren? Met andere woorden: zijn wij er als museum voldoende in geslaagd ons verhaal te vertellen? Hebben wij laten zien wat we kunnen en willen laten zien? En is die bezoeker daar enthousiast over? Is het zo de moeite waard dat nog meer bezoekers ons museum komen bezoeken?

En we moeten ons nog meer afvragen. Past onze collectie en de presentatie ervan bij onze missie? Hebben wij – mensen van de stoomtram – plezier in ons werk? Hebben we een goede relatie met de omgeving? Werken we zo effectief mogelijk samen? En doen we dit alles ook nog zakelijk verantwoord?

Eerlijk gezegd is het antwoord op al deze vragen nog steeds niet volmondig 'ja'. De komende beleidsplanperiode zal er verder worden gewerkt aan dit 'ja'. Genoemd worden een aantal concrete maatregelen die erop gericht zijn publiekspresentatie, collectieontwikkeling en de ontwikkeling van de interne organisatie optimaal op elkaar af te stemmen in de komende periode. Alleen op die manier kunnen de vragen een ja-antwoord krijgen en kan ons museum zich blijven onderscheiden als een unieke plek met een gezonde toekomst.

Maatregelen

Een grotere rol in de publiekspresentatie van Nederlands (stoomtram)materieel, gebouwen & terreinen en documentatie

- Er komt meer zitplaatscapaciteit in Nederlandse rijtuigen: zie *Meer zitplaatscapaciteit...*
- De aankleding van de haltes/stations Westerblokker, Wognum-Nibbixwoud, Twisk en Opperdoes wordt verbeterd tot er historisch verantwoorde en publieksvriendelijke stopplaatsen voor de trams ontstaan. *Stations Hoorn en Medemblik worden apart behandeld;*
- De collectie documentatie wordt voor het publiek ontsloten in een tentoonstelling over de stoomtramhistorie;
- Het onderhoud en de presentatie van het seinwezen wordt op peil gebracht;
- Stoomlocomotief NS 6513 wordt na restauratie in dienst gesteld als onderdeel van de collectie *Stoomtram 19^e eeuw*. Rond deze deelcollectie wordt in 2017 een themajaar georganiseerd;
- Locomotieven 30 en NS 7742 zullen groot ketelonderhoud krijgen om dienstvaardig te blijven;
- Goederenwagens worden in vrijwilligersprojecten gerestaureerd en krijgen een rol in de publiekspresentatie. Het betreft in de beleidsplanperiode in ieder geval veewagen NTM F63, gesloten goederenwagen NS 24676 en de Railauto. Voor de gerestaureerde motordraisine wordt een rol in de presentatie ontwikkeld;
- Historische motortrams krijgen een vaste rol in de presentatie en dienstregeling;
- Er worden maatregelen genomen om op een efficiënte manier meer met de tramrijtuigen en de unieke vierkante tramlocomotieven te kunnen rijden. Het betreft maatregelen op het gebied van efficiënt onderhoud, het gestructureerd schoonmaken en het vergroten van de actieradius van deze collectiestukken;
- Waar mogelijk zullen collectiestukken worden gepresenteerd op andere locaties om de bekendheid ervan en goodwill voor de Museumstoomtram te vergroten.

Meer zitplaatscapaciteit in Nederlandse rijtuigen om te kunnen groeien binnen de doelstellingen

- Er wordt in eerste instantie één prototype replicarijtuig gebouwd naar historisch model, eenvoudiger te onderhouden te exploiteren dan de Oostenrijkse rijtuigen. Dit wordt tevens restauratierijtuig;
- De uitgebreide onderhoudscyclus van de Oostenrijkse rijtuigen wordt voortgezet. Gestreefd wordt hekken, toiletten en bagageruimtes te verbeteren. Bij de verbouwing en bouw van de rijtuigen wordt tevens rekening gehouden met het aanbrengen van faciliteiten voor minder validen;
- Na bouw van het replicarijtuig wordt restauratierijtuig 60 verbouwd tot zitrijtuig;
- Personenrijtuig NS C290 wordt gefaseerd gerestaureerd in de oorspronkelijke uitvoering. Aanpassing van het interieur vindt in een later stadium plaats als de beschikbare zitplaatscapaciteit dit toelaat;
- Er wordt gestart met de restauratie van stoomtramrijtuigen NS BC423 en 425 in het *Bello atelier* te Hoorn;
- Aan dienstvaardige stoomtramrijtuigen zal groot onderhoud worden uitgevoerd, zodat deze in optimale staat kunnen blijven worden gepresenteerd;
- Door middel van op te stellen restauratiebestekken wordt de volgorde en financiering van volgende restauratieprojecten van Nederlandse stoomtramrijtuigen vastgesteld.

Verbeteren van de samenstelling en bescherming van de collectie

- Stoomtrammaterieel dat in aanmerking zou kunnen komen voor een A-status in het Nationaal Register Mobiel Erfgoed kan worden verworven. Het voormalige ZNSM-rijtuig te Kaatsheuvel wordt voor de collectie verworven;
- De deelcollectie documentatie wordt geconserveerd en beter bewaard;
- Er wordt onderzoek verricht naar het vinden van een ander 'goed huis' voor objecten buiten de kerncollectie.

Verbeteren van de bescherming en het onderhoud van de lokaalspoorweg Hoorn-Medemblik

- Gewerkt wordt aan een beschermende status voor de lokaalspoorweg, met als doel financiering te verbreden en bewustzijn te kweken voor de waarde ervan, zodat ook verrommeling van de omgeving kan worden vermeden;
- Verbeteringen ten aanzien van de veiligheid en het gebruik van de spoorbaan worden doorgevoerd. Overwogen worden beter beveiligd en waar mogelijk automatisch aanrijdbaar gemaakt tussen Hoorn en Wognum. Er worden proeven gedaan met boogsmering;
- Gezocht wordt naar andere inkomstenbronnen om de financiering van het onderhoud aan bruggen en de jaarlijkse vernieuwing van spoor te kunnen uitbreiden.

Ontwikkelen van een educatief en attractief *Museumspoorpark Hoorn*

- Tramstation Hoorn en de stationsomgeving worden afgebouwd. In het gebouw komt de tentoonstelling *De Tijdlijn* met documentatie over de stoomtramgeschiedenis;
- Het *Bello Atelier* wordt gebouwd. In dit nieuwe deel van de werkplaats wordt het publiek op een veilige, interactieve en attractieve manier betrokken bij de restauratie van de rijtuigen die bij locomotief Bello horen;

Eerste studie Bello Atelier (concept)

- Als onderdeel van de collectie *Stoomtram 19^e eeuw* worden met andere collectiehouders afspraken gemaakt over het in bruikleen verkrijgen van historisch stoomtrammaterieel, gebouwd voor 1900.
- Op het museumterrein komt een interactieve speeltuin op het gebied van exploitatie en Weg en Werken;
- Educatieve programma's voor het onderwijs worden hier verder ontwikkeld.

Ontwikkelen van Tramstation Medemblik tot overstappunt voor het toerisme in West-Friesland

- De bezoekfaciliteiten op het station worden verder verbeterd. De retirade wordt herbouwd, inclusief watervoorziening voor de locomotieven. De goederenloods en het stationsplein worden publieksgericht en historisch verantwoord ingevuld.

Uitbreiding van de reismogelijkheden en de presentatie ervan

- De speurtocht Stoomsafari wordt verder ontwikkeld naar het voorbeeld van de herfstvakantie 2015 met koffer voor de kinderen en rollenspelers. De extra activiteiten worden uitgebreid tot op de boot en ontwikkeld voor beide reisrichtingen;
- Het product Heerlijke reis door de tijd wordt beter uitvoerbaar gemaakt en beter in de markt gezet, zodat meer bezoekers gebruik maken van dit kwaliteitsproduct en een hogere omzet wordt behaald ;
- De bestaande dagtocht Historische Driehoek blijft qua dienstregeling gebaseerd op 2015. Het reizen in de relatie Enkhuizen-Medemblik-Hoorn wordt verder gestimuleerd: *zie maatregelen marketing*;
- Er wordt een nieuwe korte reis ontwikkeld naast de dagtochtdienstregeling tussen Hoorn en Wognum en Medemblik en Twisk, zodanig dat deze efficiënt kan worden uitgevoerd. Dit om nieuwe doelgroepen te bereiken en kennis te laten maken met de collectie. Anderzijds om een middagprogramma aan te kunnen bieden, wat in de huidige dagtochtenstructuur niet mogelijk is;
- Het Sinterklaasprogramma blijft ongewijzigd. Het Kerstprogramma wordt herzien. Er wordt meer inhoud gegeven aan het jaarlijkse grote evenement;
- Er wordt een grotere rol van horecaverkooppunten op de stations ontwikkeld, die efficiënter kunnen worden bemenst.

Behoud en motivatie van mensen en kennis

- De actieve werving van vrijwillige medewerkers wordt voortgezet en in het bijzonder gericht op jongere mensen;
- Alle medewerkers worden van nieuwe, historisch verantwoorde uniformen voorzien;
- Naast de veiligheids(her)instructie zal een museaal inhoudelijke instructie worden ontwikkeld;
- Het beleid om (vrijwillige) medewerkers intensiever op te leiden in veiligheidsfuncties wordt verder uitgebouwd. Kennisoverdracht naar nieuwe mensen wordt in alle mogelijke vormen gestimuleerd;
- Personeel krijgt meer vakinhoudelijke opleidingen om te kunnen blijven voldoen aan de eisen van veranderende regelgeving;
- De zorg, begeleiding en informatie van en aan de medewerkers wordt actief verder ontwikkeld;
- Het verrichten van overuren door vast personeel wordt waar mogelijk terug gedrongen.

Verbetering van de faciliteiten voor medewerkers en gasten

- ICT projecten gericht op een betere administratieve verwerking worden ingevoerd, zoals Synergie relatiebeheer, het boekhoudkundig voorraadstelsel en een systeem voor dienstroosters
- In de organisatie wordt een kassasysteem ingevoerd;
- Faciliteiten voor de medewerkers worden verbeterd. Onder andere de wasgelegenheden in de werkplaats;
- Depotruimtes te Zwaag en Hoorn worden ontwikkeld met het oog op meer opslagruimte tegen lagere kosten.

Verhoging van veiligheid en aansluiting bij regelgeving en maatschappelijke ontwikkelingen

- Verbeteringen ten aanzien van het milieu worden doorgevoerd. Dit geldt bijvoorbeeld door onderzoek te doen naar zaken als het gebruik van kolen die minder roken, maar ook door hierover goed te communiceren naar de omgeving;
- De Museumstoomtram richt zich voor wat betreft het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen in het bijzonder op vraagstukken die om een sociale invulling vragen;
- Ten behoeve van de arbeidsomstandigheden wordt de RIE ingevoerd en actueel gehouden;
- Het materieel zal volgens een meer efficiënte onderhoudscyclus worden onderhouden;
- Om de kwaliteit van het onderhoud aan materieel te borgen wordt gestreefd naar certificering van het onderhoudsproces in de werkplaats.

Verbetering van de marketing en toeristische samenwerking

- Onderzoek naar de klanttevredenheid, de effectiviteit van marketing en imago wordt door middel van stageopdrachten onderzocht. Maatregelen worden op basis hiervan genomen;
- Er wordt verder ingezet op digitale communicatie, social media en het door middel van acties sturen op de nog meer evenwichtige bezetting van ritten. De mogelijke invoering van E-tickets wordt verder onderzocht;
- Samenwerkingsverbanden op het gebied van de collectie en regionaal toerisme worden verder ontwikkeld. Gezamenlijke producten worden klantgericht in de markt gezet en nieuwe verdienmodellen worden ontwikkeld. Dit wordt uitgewerkt in de campagne *Zo mooi is Westfriesland en wij brengen je erheen*. De samenwerking met railmusea in algemene zin en met het Spoorwegmuseum in het bijzonder, wordt geïntensiveerd;
- Informatieoverdracht in het museum aan de bezoeker wordt verbeterd via duidelijke bebording en digitale en/of hard copy informatie.

De genoemde projecten worden in een prioriteitsvolgorde afhankelijk van financiering uitgevoerd. Hiervoor zal een actief financieringsbeleid worden gevoerd. Dit gebeurt door intensievere fondsenwerving en het vergroten van het relatiernetwerk met onder andere sponsors en donateurs.

Resultaten

- In de bijlage meerjarenbegroting zijn de financiële resultaten van het beleid uitgewerkt
- Meetbare doelen in het jaar 2020:
 - Het jaarlijks aantal reizigers is gestegen tot maximaal 200.000;
 - Er ligt een concreet en realistisch plan over hoe wij in de toekomst de presentatie van ons museum uitvoeren, bestaande uit alleen objecten die passen bij onze missie;
 - In de organisatie zijn 25 (stand 2015: 21) mensen in vaste dienst en zijn 350 (stand 2015: 270) vrijwillige medewerkers werkzaam;
 - De levende museale presentatie door mensen en collectie zoals die bij de Museumstoomtram wordt uitgevoerd is internationaal gezien uniek;
 - Het rendement van de bedrijfsvoering is hoger: bij gelijkblijvende exploitatiebijdrage uit de regio, levert de Museumstoomtram een grotere economische impact op de economie van diezelfde regio: zie boven: Euro 5.000.000,- (zie presentatie 2015).

